

Valsts ieņēmumu
dienests

Akcīzes konsultatīvās padomes sēde

Baiba Šmite-Rože

VID Nodokļu pārvaldes
direktora p.i.

26.05.2023.

VALSTS IEŅĒMUMU DIENESTS

Darba kārtība

Valsts ieņēmumu
dienests

1. Akcīzes preču aprites un ieņēmumu tendences

2. Normatīvo aktu izmaiņas

3. Diskusijas

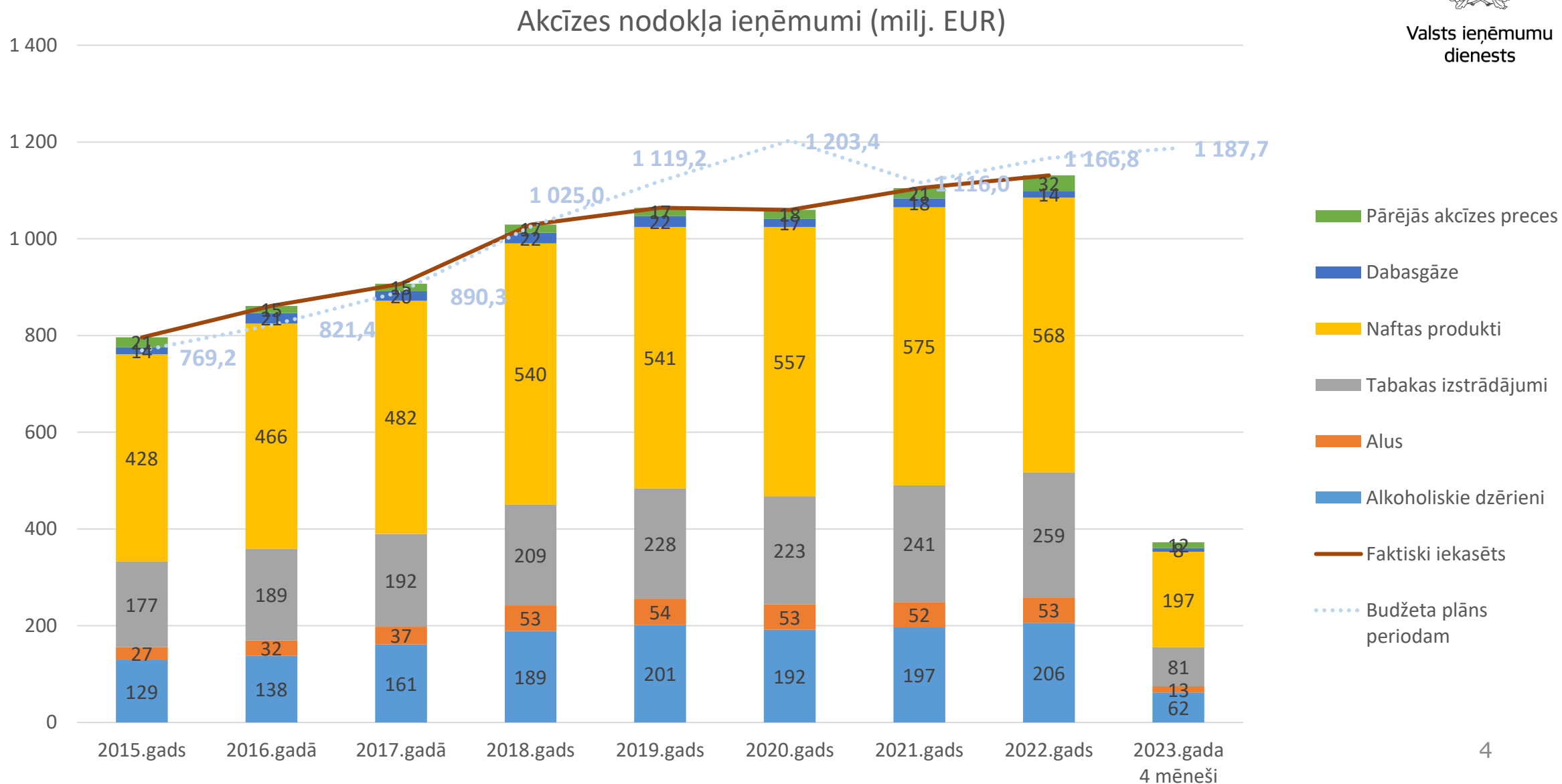
Valsts ieņēmumu
dienests

Akcīzes nodoklis

Akcīzes nodokļa ieņēmumi

Valsts ieņēmumu
dienests

Valsts budžeta ieņēmumi

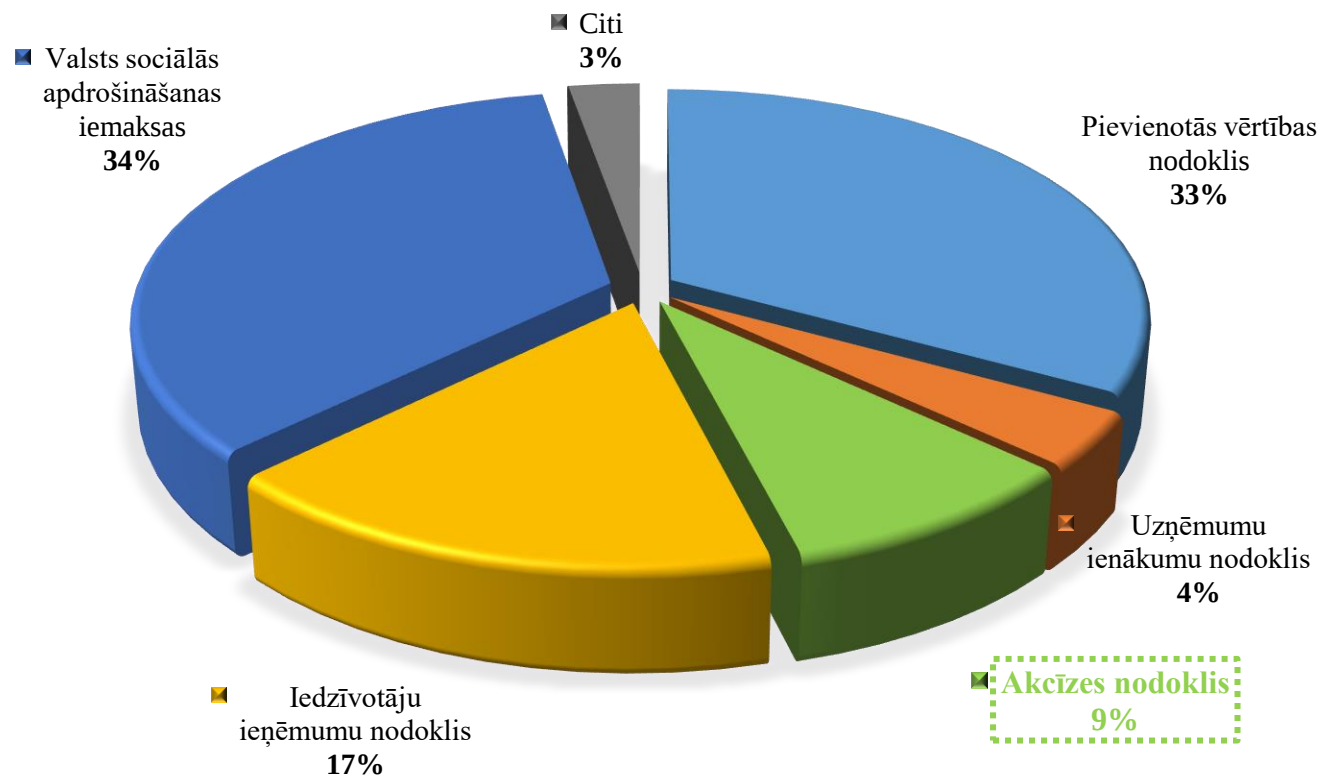
Valsts ieņēmumu
dienests

2022.gadā iekasēti **1,13 miljardi EUR** jeb 9,4% no kopējiem VID administrētajiem nodokļu ieņēmumiem, kas ir par 35,8 milj. mazāk kā plānots un par 26,2 milj. vairāk kā 2021.gadā.

2023.gada 4 mēnešos iekasēti **372,2 milj. EUR** jeb 9,1% no kopējiem VID administrētajiem nodokļu ieņēmumiem, kas ir par 10,7 milj. vairāk kā plānots un par 14 milj. vairāk kā pērn attiecīgajā periodā.

2023.gada akcīzes nodokļa ieņēmumu plāns – **1 188 milj. EUR**

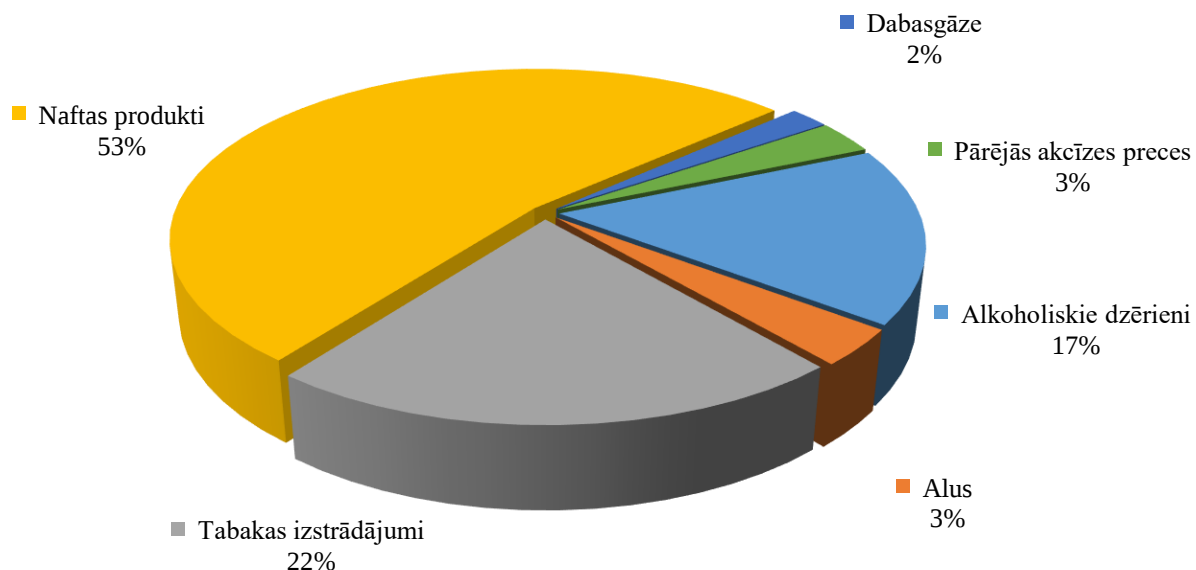
VID administrētie nodokļu ieņēmumi 2023.gada 4 mēnešos

Akcīzes nodokļa ieņēmumu struktūra 2023.gada 4 mēnešos

Valsts ieņēmumu
dienests

Akcīzes nodokļa ieņēmumi:

- dominē iekasētais nodoklis par **naftas produktiem** – 197,3 milj. EUR (+11 milj., plāns 107,9%);
- par **tabakas izstrādājumiem** iekasēti 80,9 milj. EUR (+4 milj., plāns 100,9%);
- par **alkoholu** iekasēti 61,8 milj. EUR (-0,6 milj., plāns 92,1%);
- par **alu** iekasēti 12,8 milj. EUR (-1,7 milj., plāns 96,5%);
- par **kafiju un bezalkoholiskajiem dzērieniem, dabasgāzi un e-šķidrumiem un tabakas aizstājējproduktiem** kopumā iekasēti 19,4 milj. EUR.

Valsts ieņēmumu
dienests

Akcīzes preču aprites tendences

Akcīzes preču patēriņa tendences 2023.gada 3 mēnešos

Valsts ieņēmumu
dienests

Naftas produkti – kopējais patēriņš +2%

- palielinās **dīzeļdegvielas** (+2,6%) apjomi
- samazinās **benzīna** (-1,5%), **autogāzes** (-5,5%) un **lauksaimnieku dīzeļdegvielas** (-43,2%) apjomi

Alkoholiskie dzērieni

- palielinās kopējais **alkoholisko dzērienu** patēriņš pēc litrāžas (+3,7%) un arī absolūtā alkohola izteiksmē (+2,5%)
- samazinās **alus** patēriņš (-11,5%)

Tabakas izstrādājumi un līdzīgi produkti

- pieaug **karsējamās tabakas** (+28,3%) apjomi
- samazinās **cigarešu** (-7,9%), **cigāru, cigarillu** (-13,3 %) un **smēķējamās tabakas** (-5,6%) apjomi
- būtiski palielinās **e-šķidrumu** (45,5 %) un **tabakas aizstājējproduktu** apjoms (vairāk kā 2 reizes)

Citas akcīzes preces

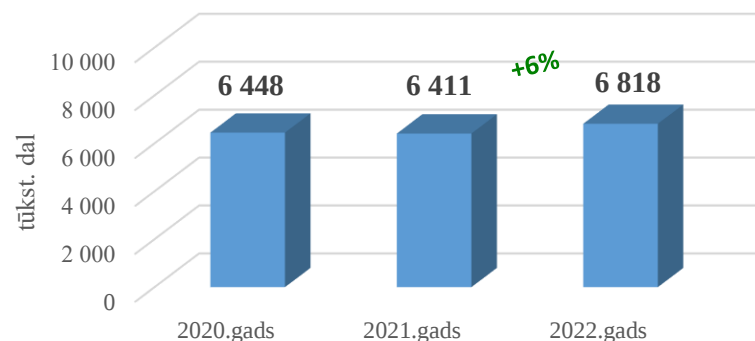
- palielinās **bezalkoholisko dzērienu** patēriņš (+1,7%)
- samazinās **kafijas** patēriņš (-0,6%)
- samazinās **dabasgāzes** apjomi (-7,9%)

Akcīzes preču aprites tendences – alkoholiskie dzērieni un alus

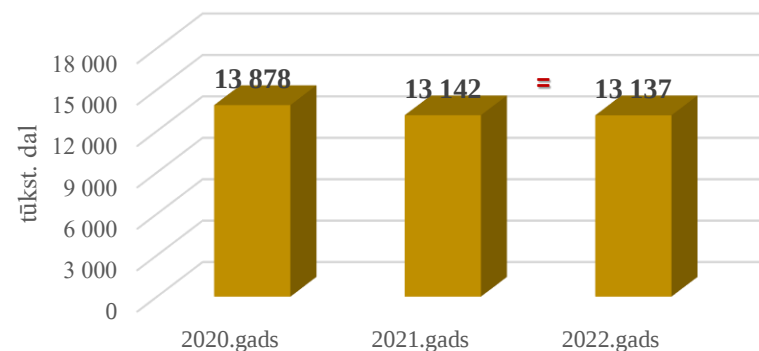

Valsts ieņēmumu
dienests

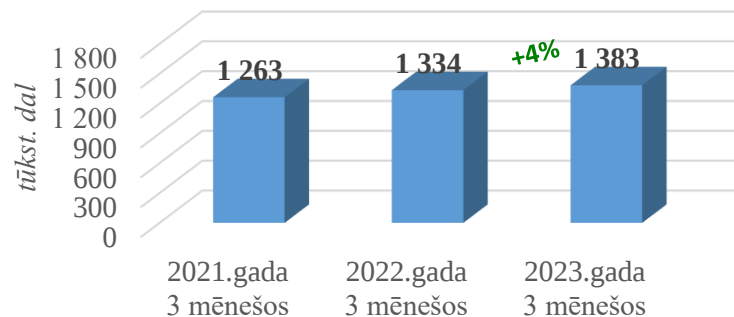
Patēriņam Latvijā nodotie alkoholiskie dzērieni
(neskaitot alu)

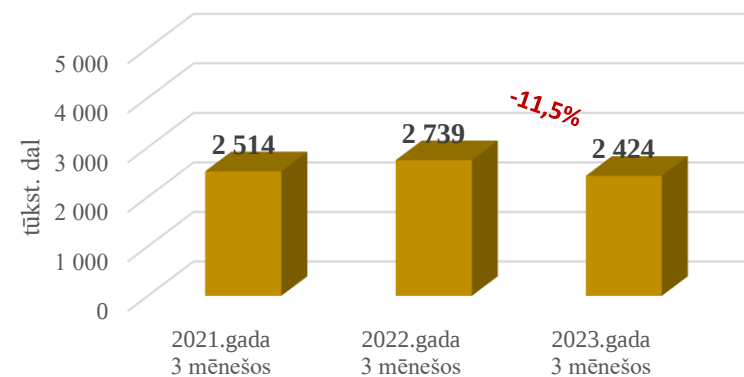
Patēriņam Latvijā nodotais ALUS, tūkst. dal

Patēriņam Latvijā nodotie alkoholiskie dzērieni
(neskaitot alu)

Patēriņam Latvijā nodotais ALUS, tūkst. dal

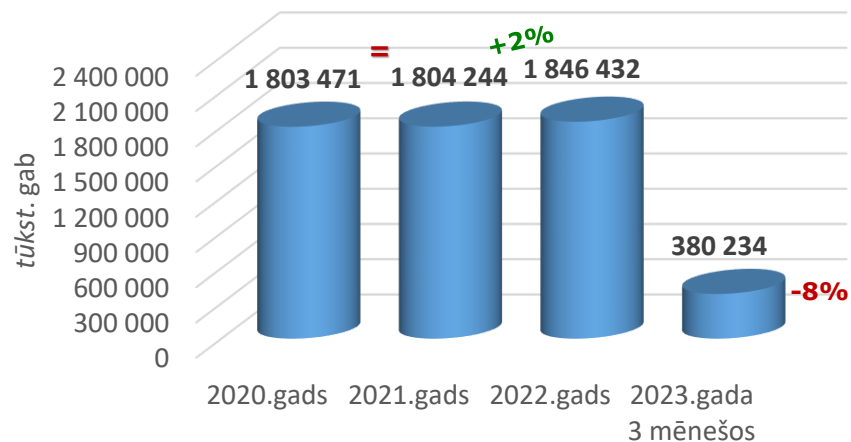

Patēriņam Latvijā nodotie tabakas izstrādājumi

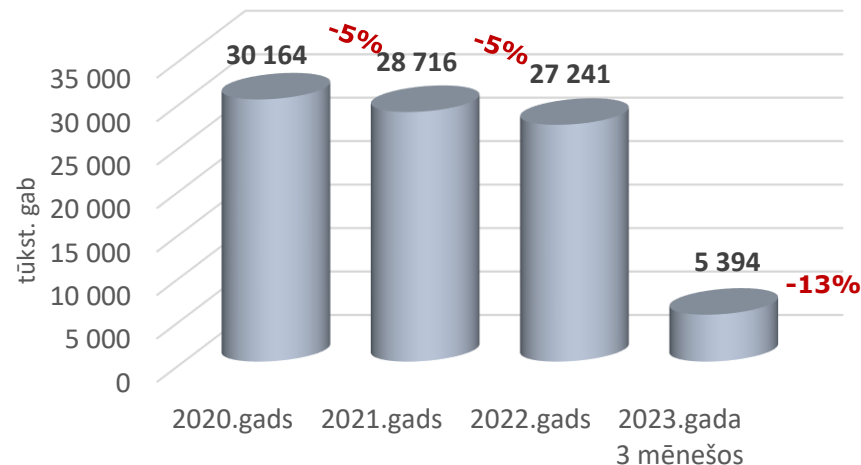

Valsts ieņēmumu
dienests

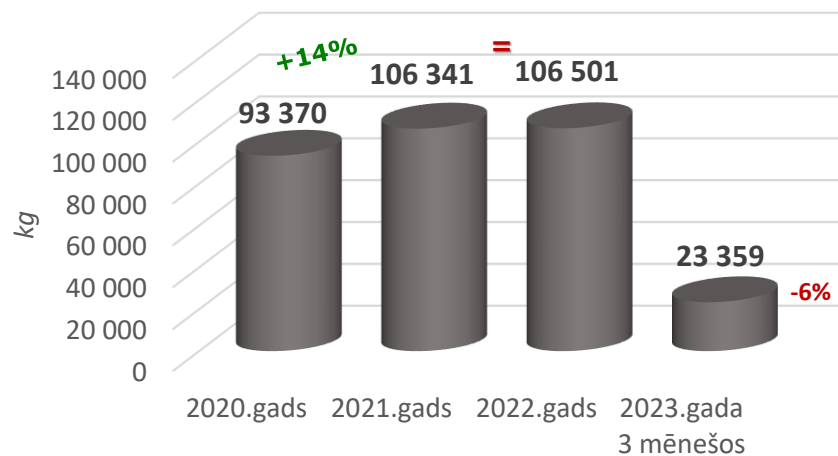
Patēriņam Latvijā nodotās cigaretes

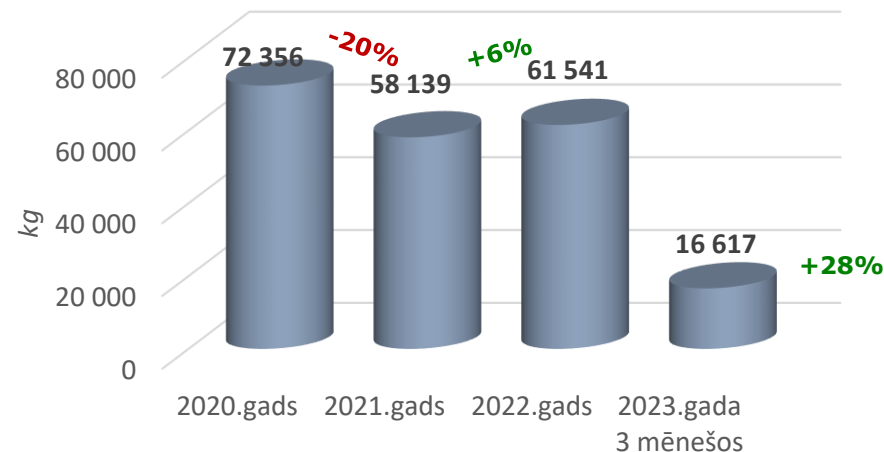
Patēriņam Latvijā nodotie cigāri un cigarillas

Patēriņam Latvijā nodotā smēķējamā tabaka

Patēriņam Latvijā nodotā karsējamā tabaka

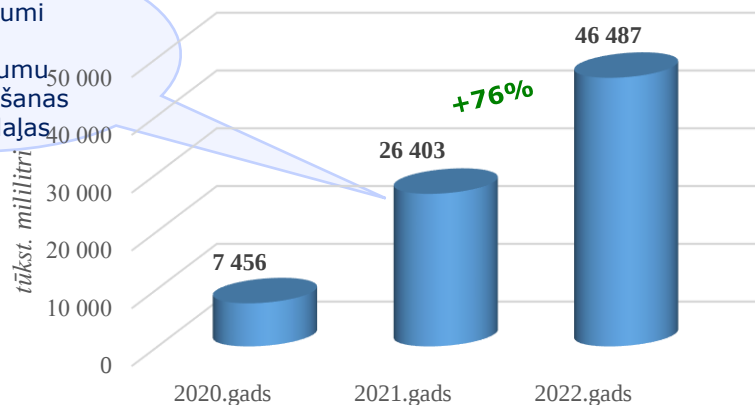
Patēriņam Latvijā nodotie *alternatīvie* tabakas izstrādājumi

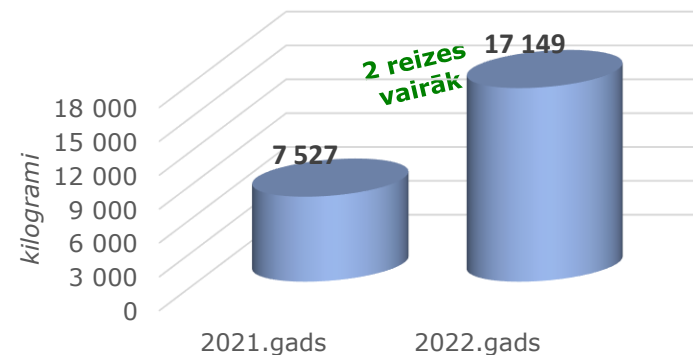
Valsts ieņēmumu dienests

Patēriņam Latvijā nodotie e-šķidrumi**

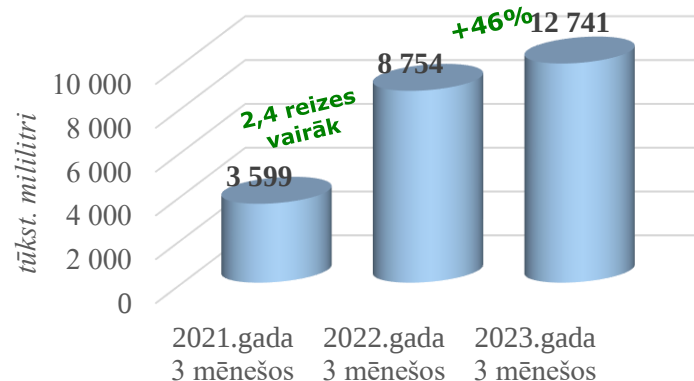
No 2021.gada e-šķidrumi + e-šķidrumu sagatavošanas sastāvdaļas

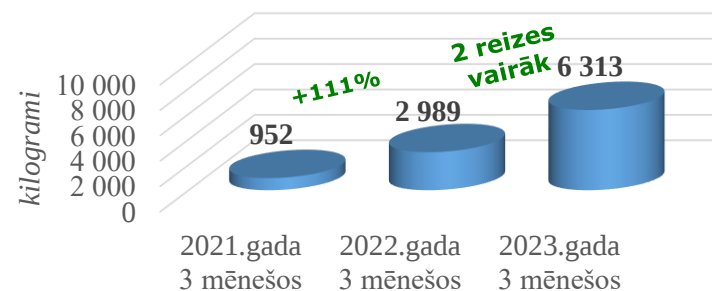
Patēriņam Latvijā nodotie tabakas aizstājējprodukti*

Patēriņam Latvijā nodotie e-šķidrumi

Patēriņam Latvijā nodotie tabakas aizstājējprodukti

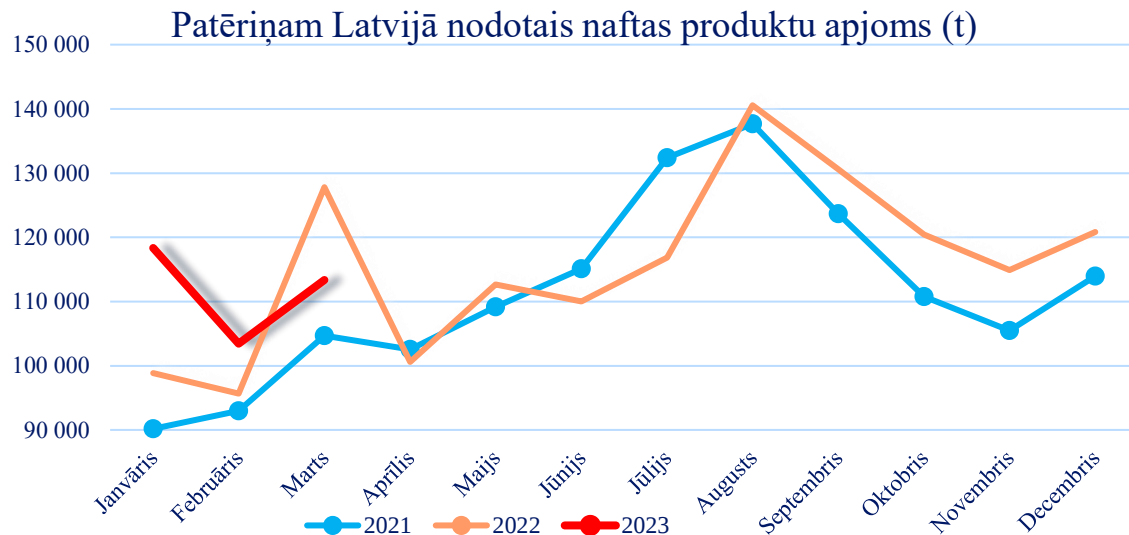
* Tabakas aizstājējprodukti ir akcīzes nodokli apliekama prece sākot ar 2021.gadu

**Sākot ar 2021.gadu papildus e-šķidrumiem apliekams objekts ir arī e-šķidrumu sagatavošanas sastāvdaļas

Akcīzes preču aprites tendences – naftas produkti

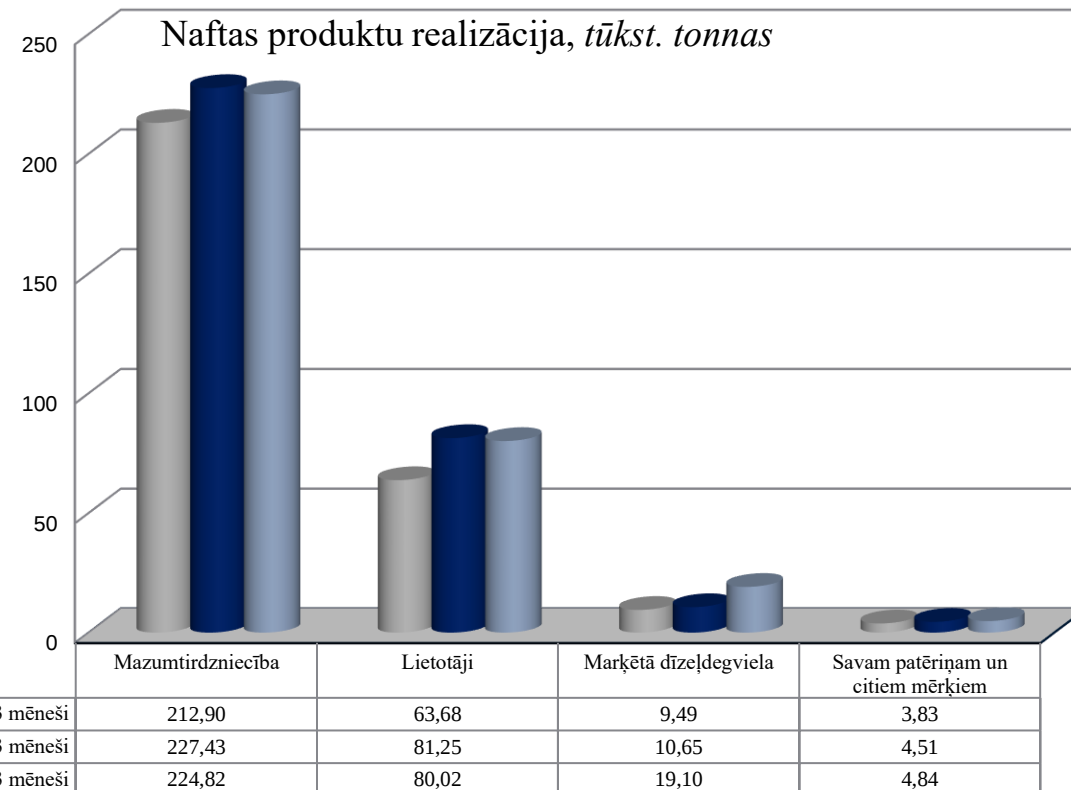

Valsts ieņēmumu
dienests

Naftas produkti – kopējais patēriņš
2023.gada 3 mēnešos +2%

- palielinās **dīzeļdegvielas** (+2,6%) apjomi
- samazinās **benzīna** (-1,5%), **autogāzes** (-5,5%) un **lauksaimnieku dīzeļdegvielas** (-43,2%) apjomi

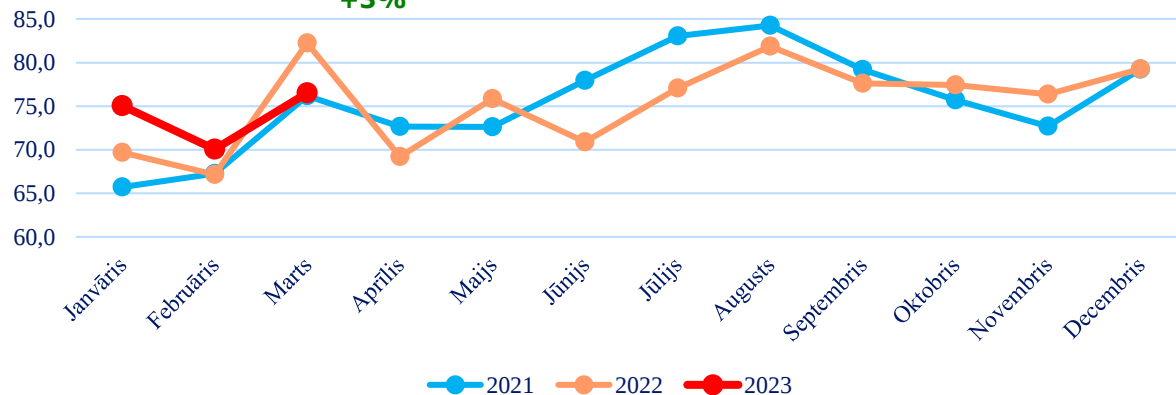
Akcīzes preču aprites tendences – naftas produkti

Valsts ieņēmumu
dienests

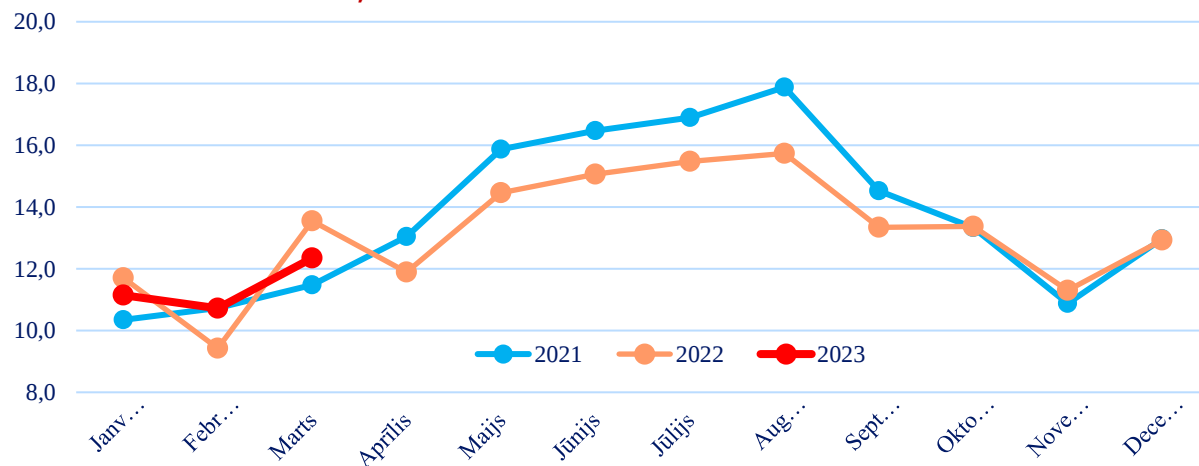
Dīzeļdegvielas patēriņš Latvijā (tūkst. tonnas)

+3%

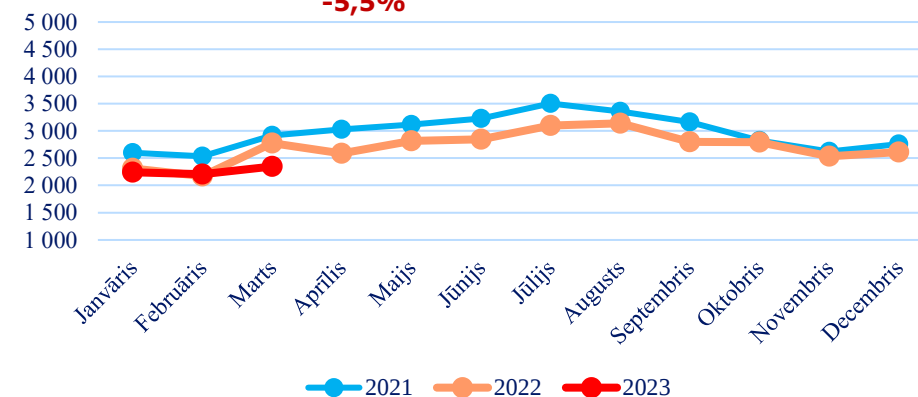
Benzīna patēriņš Latvijā (tūkst. tonnas)

-1,5%

Auto gāzes patēriņš Latvijā (t)

-5,5%

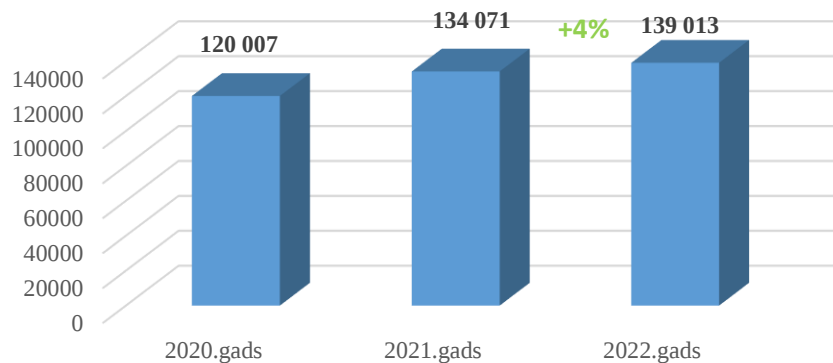

Akcīzes preču aprites tendences – kafija un bezalkoholiskie dzērieni

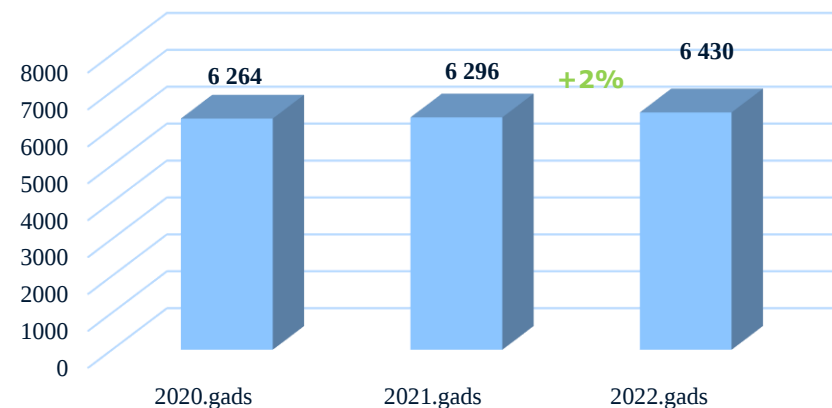

Valsts ieņēmumu
dienests

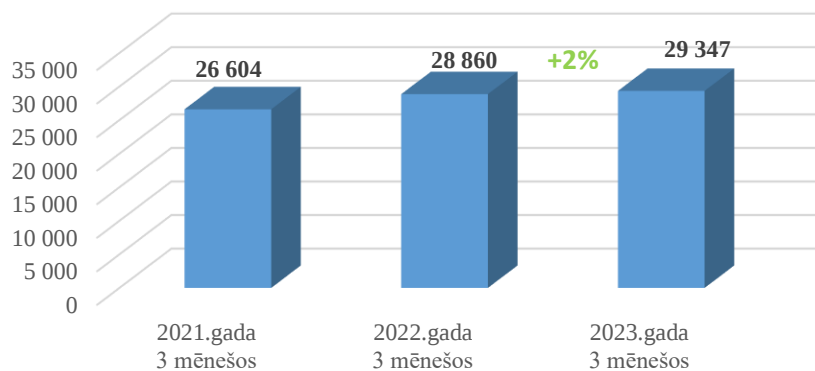
Patēriņam Latvijā nodotie **bezalkoholiskie dzērieni**,
tūkst., litri

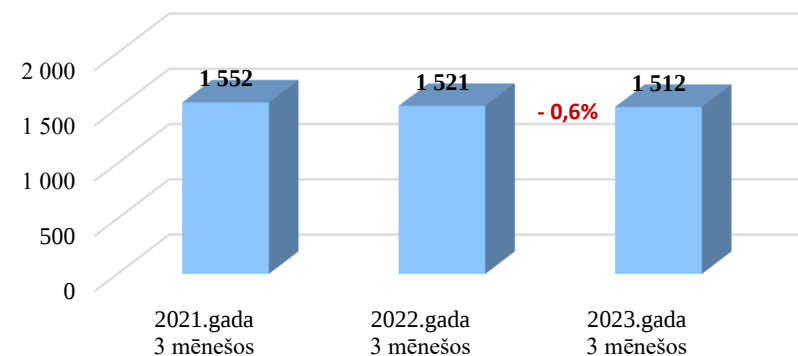
Patēriņam Latvijā nodotā **kafija**, tūkst. kg

Patēriņam Latvijā nodotie **bezalkoholiskie dzērieni**,
tūkst., litri

Patēriņam Latvijā nodotā **kafija**, tūkst. kg

Valsts ieņēmumu
dienests

Akcīzes nodokļa likmju izmaiņas

Akcīzes nodokļa likmju izmaiņas

Valsts ieņēmumu
dienests

	Līdz 31.12.2021.	No 01.01.2022.	No 01.01.2023.	Izmaiņas 2023
Cigāri un cigarillas (par 1000g)	104,7	115,2	126,7	+10%
Smēķējamā tabaka, tabakas lapas (par 1000g)	80,25	85,9	91,9	+7%
Karsējamā tabaka (par 1000g)	160	207	218	+5%
E-šķidrumi un to sagatavošanas sastāvdaļas (par 1ml)	0,12	0,16	0,20	+25%
Tabakas aizstājējprodukti (par 1000g)	80	100	120	+20%
	Līdz 31.12.2021.	No 01.01.2022.	No 01.01.2023.	Izmaiņas 2023
Cigaretes (min. likme par 1 000 gab.)	121,4	128,4	135,9	+5,8%

Akcīzes nodokļa likmes – Baltijas valstis

Tabaka

Akcīzes preču veids	No 01.01.2021. EUR	No 01.01.2022. EUR	No 01.01.2023. EUR	No 01.01.2021. EUR	No 01.01.2022. EUR	No 01.01.2023. EUR	No 01.01.2021. EUR	No 01.01.2022. EUR	No 01.01.2023. EUR
	Latvija			Lietuva			Igaunija		
Cigāri un cigarillas (par 1000g)	104,7	115,2	126,70	55	66	79	211 (min.)		
Smēķējamā tabaka, tabakas lapas (par 1000g)	80,25	85,9	91,9	90	97	104,6	97,1	101,9	107,0
Karsējamā tabaka (par 1000g)	160	207	218	113,2	45,6 par 1000 gab.	60,2	97,1	101,9	107,0
E-šķidrumi un to sagatavošanas sastāvdaļas (par 1ml)	0,12	0,16	0,20	0,12	0,15	0,19	*01.04.2021.-31.12.2022. netiek aplikti ar akcīzes nodokli		0,20
Tabakas aizstājējprodukti (par 1000g)	80	100	120	-	-	-	97,10 (cietie)	101,9 (cietie)	107 (cietie)
							0,2 par gramu (citi alternatīvie)		
	No 01.03.2021.	No 01.01.2022.	No 01.01.2023.	No 01.01.2021.	No 01.01.2022.	No 01.01.2023.	No 01.01.2021.	No 01.01.2022.	No 01.01.2023.
Cigaretes (min. likme par 1000gab.)	121,4	128,4	135,90	115,5	122,5	130	145,6	152,85	160,50

Valsts ieņēmumu
dienests

Normatīvo aktu izmaiņas

13.02.2023. tika ieviesta Padomes 19.12.2019. Direktīva (ES) 2020/262, ar ko nosaka akcīzes nodokļa piemērošanas vispārēju režīmu

Valsts ieņēmumu
dienests

Lai nodrošinātu direktīvas pārņemšanu ir veikti grozījumi:

- MK 2005.gada 30.augusta noteikumos Nr.662 "Akcīzes preču aprites kārtība"
- MK 2019. gada 12. februāra noteikumos Nr.72 "Noteikumi par akcīzes nodokļa nodrošinājumiem"
- MK 2010.gada 30.marta noteikumos Nr.300 "Noteikumi par akcīzes nodokļa deklarācijas veidlapām un to aizpildīšanas kārtību"

Ar direktīvas pārņemšanu **ieviesti jauni subjekti**, kas ir saistīti ar patēriņam nodotu akcīzes preču pārvietošanu starp ES dalībvalstīm:

Valsts ieņēmumu
dienests

sertificēts
saņēmējs

sertificēts
nosūtītājs

nosūtītājs
tālpārdošanā

īslaicīgi
sertificēts
saņēmējs

īslaicīgi
sertificēts
nosūtītājs

nodokļa
maksātāja
pārstāvis

Sertificēts nosūtītājs, īslaicīgi sertificēts nosūtītājs un nosūtītājs tālpārdošanā **aizstāj** pārsūtītājtirgotāju.

13.02.2023. ieviests **elektroniskais vienkāršotais administratīvais dokuments (e-SAD)**, kas aizstāj papīra vienkāršoto administratīvo pavaddokumentu (SAAD)

Valsts ieņēmumu
dienests

E-SAD piemērojams harmonizētajām akcīzes precēm un attiecas uz:

sertificētu saņēmēju,
īslaicīgi sertificētu saņēmēju,
sertificētu nosūtītāju,
īslaicīgi sertificētu nosūtītāju

Neattiecas uz nosūtītāju
tālpārdošanā

sertificēts
saņēmējs

īslaicīgi
sertificēts
saņēmējs

Valsts ieņēmumu
dienests

Lai varētu **saņemt** preces ar e-SAD, ir jāsaņem **sertificēta saņēmēja vai īslaicīgi sertificēta saņēmēja** statuss.

Lai to saņemtu:

- jābūt spēkā esošai speciālajai atļaujai (licencei) attiecīgo preču vairumtirdzniecībai, mazumtirdzniecībai, apstiprināta noliktavas turētāja darbībai vai reģistrēta saņēmēja darbībai (izņemot gadījumu, ja akcīzes preces saņems nelicencēta persona, lai tās izmantotu savām vajadzībām, prezentācijai vai izstādē);
- sertificētam saņēmējam jāiesniedz vispārējais nodrošinājums, bet īslaicīgi sertificētam saņēmējam jāiesniedz vienreizējais nodrošinājums;
- VID izsniedz nodrošinājuma apliecību, ar kuru tiek piešķirts akcīzes identifikācijas numurs, kas derīgs Eiropas Savienībā un ir reģistrēts Eiropas Savienības Akcīzes datu apmaiņas sistēmā (SEED jeb *System of Exchange of Excise Data*).

sertificēts
nosūtītājs

īslaicīgi
sertificēts
nosūtītājs

Valsts ieņēmumu
dienests

Lai varētu **nosūtīt** preces ar e-SAD, ir jāsaņem **sertificēta nosūtītāja** vai **īslaicīgi sertificēta nosūtītāja** statusu.

Lai to saņemtu:

- jābūt spēkā esošai speciālajai atļaujai (licencei) attiecīgo preču vairumtirdzniecībai, mazumtirdzniecībai, apstiprināta noliktavas turētāja darbībai vai reģistrēta saņēmēja darbībai (izņemot gadījumu, ja nelicencēta persona konkrētu alkoholisko dzērienu daudzumu, kas nodots patēriņam Latvijā, nosūta citas dalībvalsts sertificētam saņēmējam vai īslaicīgi sertificētam saņēmējam, lai papildinātu tā privāto alkoholisko dzērienu kolekciju);
- pirms akcīzes preču nosūtīšanas no Latvijas jāreģistrējas VID kā sertificēts nosūtītājs vai īslaicīgi sertificēts nosūtītājs, iesniedzot iesniegumu brīvā formā EDS, saņemot akcīzes identifikācijas numuru, kas būs reģistrēts SEED un derīgs visās ES dalībvalstīs.

nosūtītājs tālpārdošanā

Latvijas nosūtītājs tālpārdošanā nosūta alkoholiskos dzērienus, bezalkoholiskos dzērienus un kafiju, kas jau ir nodoti patēriņam Latvijā, uz citas dalībvalsts teritoriju fiziskai personai personīgam patēriņam.

Lai to varētu darīt:

- ir nepieciešama speciālā atļauja (licence) alkoholisko dzērienu mazumtirdzniecībai un jāievēro Alkoholisko dzērienu aprites likumā noteiktās prasības par tīmekļvietnes vai mobilās lietotnes reģistrāciju alkoholisko dzērienu mazumtirdzniecībai ar distances līgumu
- par alkoholiskajiem dzērieniem, kafiju, bezalkoholiskajiem dzērieniem ir samaksāts akcīzes nodoklis Latvijā
- reģistrējas citā dalībvalstī, iesniedz nodrošinājumu, atbild par akcīzes nodokļa samaksu saņēmēja dalībvalstī
- atsevišķi uzskaita, reģistrē akcīzes preces, kuras tiek nosūtītas uz citas dalībvalsts teritoriju
- pēc pieprasījuma akcīzes nodoklis Latvijā tiek atmaksāts, ja tas ir samaksāts citā dalībvalstī
- marķētos alkoholiskos dzērienus sūta, nenotņemot akcīzes nodokļa markas

Valsts ieņēmumu
dienests

Citas dalībvalsts nosūtītājs tālpārdošanā nosūta alkoholiskos dzērienus, bezalkoholiskos dzērienus un kafiju, kas jau ir nodoti patēriņam citā dalībvalstī fiziskai personai Latvijā personīgam patēriņam. Lai to varētu darīt:

- pirms akcīzes preču nosūtīšanas reģistrējas VID kā nodokļu maksātājs
- ja veic darbības ar alkoholiskajiem dzērieniem, iesniedz vispārējo nodrošinājumu, izmantojot drošības naudu
- veic piegādāto akcīzes preču uzskaiti, ietverot piegādes datumu, akcīzes preču veidu, daudzumu atbilstoši likumā "Par akcīzes nodokli" noteiktajai akcīzes nodokļa likmei un aprēķināto akcīzes nodokli
- iesniedz akcīzes nodokļa deklarāciju, aprēķina un samaksā akcīzes nodokli par piegādātajām akcīzes precēm Latvijas patērētājiem (fiziskām personām)
- citas dalībvalsts nosūtītājam tālpārdošanā ir tiesības iecelt nodokļa maksātāja pārstāvi Latvijā, kurš citas dalībvalsts nosūtītāja tālpārdošanā vietā atbild par akcīzes nodokļa samaksu Latvijā

**nodokļa
maksātāja
pārstāvis**

Akcīzes nodokļa atmaksas kārtība

Valsts ieņēmumu
dienests

Sertificēts nosūtītājs, īslaicīgi sertificēts nosūtītājs un nosūtītājs tālpārdošanā varēs saņemt akcīzes nodokļa atmaksu par akcīzes precēm, kas tiks nosūtītas uz citu dalībvalsti

MK 11.01.2022. noteikumi Nr.9 "Kārtība, kādā par akcīzes precēm samaksāto akcīzes nodokli pārskaita nodokļu parādu segšanai vai turpmākajiem nodokļu maksājumiem vai atmaksā" piemērojami tiktāl, ciktāl nav pretrunā ar likumu

Līdz šim nodokli atmaksāja tikai tam, kurš to ir samaksājis valsts budžetā. Šobrīd atmaksā visiem uzskaitītajiem subjektiem.

Līdz brīdim, kad stāsies spēkā MK noteikumi par nodokļa atmaksu, VID tīmekļvietnē būs pieejams informatīvais materiāls par kārtību, kas jāievēro, lai saņemtu akcīzes nodokļa atmaksu.

Izvedot uz citu dalībvalsti marķētās akcīzes preces, akcīzes nodokļa markas nav jānoņem no iepakojuma.

Valsts ieņēmumu
dienests

Plānotās normatīvo aktu izmaiņas

Valsts ieņēmumu
dienests

Turpinot Akcīzes direktīvas pārņemšanu, tiek izstrādāti jauni MK noteikumi, kas aizstās šobrīd spēkā esošos:

- MK 2022. gada 11. janvāra noteikums Nr.9 " Kārtība, kādā par akcīzes precēm samaksāto akcīzes nodokli pārskaita nodokļu parādu segšanai vai turpmākajiem nodokļu maksājumiem vai atmaksā"
- MK 2010.gada 30.marta noteikums Nr.307 "Akcīzes preču elektroniskā administratīvā dokumenta aprites un kontroles kārtība"
- MK 2010.gada 12.oktobra noteikums Nr.957 "Vienkāršoto akcīzes preču pavaddokumentu aprites un kontroles kārtība"

Valsts ieņēmumu
dienests

Saeima šī gada 18.maijā pieņēma grozījumus **Tabakas izstrādājumu, augu smēķēšanas produktu, elektronisko smēķēšanas ierīču un to šķidrumu aprites likumā** saistībā ar Eiropas Komisijas 2022. gada 29. jūnija Deleģētās direktīvas 2022/2100, ar ko attiecībā uz atsevišķu karsējamajiem tabakas izstrādājumiem piešķirtu atbrīvojumu atsaukšanu groza Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2014/40/ES.

Mērķis ir noteikt ierobežojumu laist tirgū karsējamus tabakas izstrādājumus ar raksturīgu aromātu.

Direktīva nosaka, ka dalībvalstis ne vēlāk kā līdz 2023. gada 23. jūlijam pieņem normatīvos aktus, kas vajadzīgi, lai izpildītu šīs direktīvas prasības, piemērojot tās no 2023.gada 23.oktobra. **Tādējādi no 2023.gada 23.oktobra tirgū nevarēs atrasties karsējamie tabakas izstrādājumi ar raksturīgu aromātu.**

Nodokļa maksātāji varēs atgūt samaksāto akcīzes nodokli par karsējamo tabakas izstrādājumu ar raksturīgo aromātu, ja to iznīcinās.

Izstrādājumus varēs iznīcināt kopā ar akcīzes nodokļa markām, ja iznīcināšanā piedalās VID pārstāvji.

Valsts ieņēmumu
dienests

Saeimas komisijās tiek skatīti divi likumprojekti:

- Grozījumi **Tabakas izstrādājumu, augu smēķēšanas produktu, elektronisko smēķēšanas ierīču un to šķidrumu aprites likumā**
- Grozījumi **Alkoholisko dzērienu aprites likumā**

Lai sagatavotu **Valsts nodokļu pamatnostādnes 2024. – 2027. gadam**, notiek darbs Nodokļu politikas pilnveidošanas koordinēšanas grupā

Valsts ieņēmumu
dienests

VALSTS IEŅĒMUMU DIENESTS

Laiks diskusijām!

Valsts ieņēmumu
dienests

@vidgovlv

@vid_gov

@vid_gov

/valsts-ienemumu-dienests

/vidkomunikacija

EDS "Sarakste ar VID"

+371 67120000

VALSTS IEŅĒMUMU DIENESTS